

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιβαλλοντική Ευθύνη, Πρόληψη και Αποκατάσταση:

Προκλήσεις και Ευκαιρίες
για την Προστασία της
Βιοποικιλότητας στην Ελλάδα

Πρακτικά Εθνικού
Συνεδρίου

Proceedings of
National Conference

Ηράκλειο

8-10

Σεπτεμβρίου 2017

Έκθεση Μουσείου
Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

Λεωφόρος Σοφοκλή Βενιζέλου (κόλπος Δερματά)

Δικαίωμα
και Ευθύνη
για το
Περιβάλλον

Διοργάνωση:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

Πρόγραμμα Συνεδρίου	8
---------------------------	---

Προφορικές Εισηγήσεις (βάσει του προγράμματος του Συνεδρίου)

Εναρκτήρια Ομιλία:

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και η περιβαλλοντική ευθύνη στο επίκεντρο της χάραξης και εφαρμογής πολιτικής. Ιγγλέζη Κατερίνα	11
--	----

1^η ΕΝΟΤΗΤΑ: Περιβαλλοντική Ευθύνη – Ευρωπαϊκή και Ελληνική Περιβαλλοντική Νομοθεσία ....

19

Η Οδηγία 2004/35 για την Περιβαλλοντική Ευθύνη. Μια (σύντομη) κριτική προσέγγιση. Μπάλιας Γεώργιος	19
--	----

Η Οδηγία 2004/35/ΕΚ για την Περιβαλλοντική Ευθύνη: Καινοτομίες, ελλείψεις, προοπτικές. Πουϊκλή Κλεονίκη	29
---	----

Η Πολιτική Αγωγή στα Περιβαλλοντικά Αδικήματα: Νομοθετική διεύρυνση και αναγκαία εκλογίκευση. Αποστολίδης Νικόλαος	39
--	----

Πληρότητα κατηγορητηρίου και παραγραφή αξιοποιήσιμου περιβαλλοντικών εγκλημάτων. Σμπώκος Γιώργος	49
--	----

Η Περιβαλλοντική Ευθύνη στην Ελληνική Έννομη Τάξη: Το Π.Δ. 148/2009 και η Νομολογία του ΣΤΕ. Πουϊκλή Κλεονίκη	59
---	----

2^η ΕΝΟΤΗΤΑ: Περιβαλλοντική Ευθύνη - Οικονομική Αποτίμηση Περιβαλλοντικής Ζημίας .....

59

Η οικονομική αποτίμηση των μέτρων αποκατάστασης περιβαλλοντικής ζημίας: Εμπόδια, δυνατότητες και οφέλη. Καραβασίλη Μαργαρίτα	59
---	----

Αποτίμηση της περιβαλλοντικής ζημίας και του κόστους αποκατάστασης στην Προστατευόμενη Περιοχή του Εθνικού Πάρκου Κοτυχίου – Στροφυλιάς. Δημόπουλος Παναγιώτης, Κόκκορης Ιωάννης & Πανίτσα Μαρία	71
---	----

2007-2017: Δέκα χρόνια εφαρμογής της Οδηγίας για την περιβαλλοντική ευθύνη: Ζητήματα και προοπτικές σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Πουλή Σταυρούλα, Θεοδωροπούλου Δέσποινα, Κουρεντή Χριστίνα, Νικηφοράκη Μαρία & Μπουζάς Δημήτριος	81
--	----

Ο ρόλος της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης (ΕΚΕ) στην προστασία του Περιβάλλοντος και στην εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Σφηνιαδάκη Παντελίτσα	91
---	----

3^η ΕΝΟΤΗΤΑ: Εφαρμογή Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας σε σχέση με το Περιβαλλοντικό Έγκλημα	97
Η ποινική προστασία του περιβάλλοντος στην Ελλάδα στο πλαίσιο των Ν. 4037/2012 και 4042/2012. Παπανεοφύτου Αγάπιο	97
Η ευθύνη των νομικών προσώπων και των υπαλλήλων τους για εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος. Συμεωνίδου-Καστανίδου Ελισάβετ	107
Ενωσιακοί Θεσμοί και μέτρα για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Νομοθεσίας. Καλλία-Αντωνίου Αγγελική	119
Η περιβαλλοντική υποβάθμιση των γεωτόπων μέσα από την εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη. Παπαθανάσογλου Αντωνίνα & Παινέση Μυρτώ-Μαρία	125
Σύγχρονη περιβαλλοντική παραβατικότητα στην Ελλάδα: Διερεύνηση, αντιμετώπιση και επιβολή διοικητικών και ποινικών κυρώσεων. Νάση Γ. Αικατερίνη & Καγιαμπάκη Ν. Άννα	131
Η δικαστική έρευνα που διεξάγεται από τα Παρατηρητήρια Περιβαλλοντικού Δικαίου της Κρήτης. Μανιαδάκη Μαρία	139
Περιβαλλοντικοί έλεγχοι και εφαρμογή των περιβαλλοντικών κυρώσεων από Περιφερειακές Υπηρεσίες Περιβάλλοντος - Προστασία της Βιοποικιλότητας. Μεραμβελιωτάκης Γιάννης	143
ΣΤΡΟΓΓΥΛΟ ΤΡΑΠΕΖΙ: Λιγότερο αποτελεσματική η προστασία των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 εξαιτίας του θεσμικού Πλαισίου που διέπει τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και της εφαρμογής του. Βαρελτζίδου Στέλλα	151
4^η ΕΝΟΤΗΤΑ: Επίκαιρα Θέματα Δίκαιου Περιβάλλοντος και Προστασίας Βιοποικιλότητας	155
Το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια για τους γενετικούς πόρους: Διεθνείς και ενωσιακές εξελίξεις και οι εθνικές αναγκαίες πρωτοβουλίες συμμόρφωσης. Μαριά Ευπραξία-Αίθρα	155
Το φάσμα της περιβαλλοντικής παραβατικότητας μέσα από την εμπειρία της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου. Βαβαδάκη Κατερίνα & Καγιαμπάκη Άννα	163
Όψεις της βιοποικιλότητας των μικροβίων: Μηχανισμοί επαγωγής της αντοχής στα αντιβιοτικά στο περιβάλλον. Τσαγκάρης Χρήστος	169
Προστασία της βιοποικιλότητας μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων στην Ελλάδα. Παναγιωταντινίδου Δήμητρα	175

	Σελ.
Διερεύνηση της δυνατότητας περαιτέρω φόρτισης με επεξεργασμένα υγρά απόβλητα του χειμάρρου Καρτερού, Ηράκλειο, Κρήτη. Παπαδάκης Α., Χοχλάκης Δ., Σανδαλάκης Β., Ψαρουλάκη Α. & Γκίκας Π.	179
Μοντελοποίηση και ανάλυση του προφίλ της άποψης των δικαστικών λειτουργών για τα περιβαλλοντικά εγκλήματα στην Ελλάδα. Μπάλιος Πέτρος, Ζήμερας Στέλιος, Πολυχρονοπούλου Ιφιγένεια, Παπαθανασοπούλου Κυριακή, Προμπονάς Μιχάλης & Μπαξεβάνη Καλλιόπη	187
Ο αχώνευτος Δαρβίνος. Ιδεολογία, Γλώσσα και Υπηρεσίες Οικοσυστημάτων (περίληψη). Λυμπεράκης Πέτρος	197
Νομοθεσία για τη φύση: Επισκόπηση της κατάστασης εφαρμογής των ευρωπαϊκών Οδηγιών για τη φύση και προτάσεις για τη βελτίωση εφαρμογής τους στην Ελλάδα. Χριστοπούλου Ιόλη & Κρητικού Έλλη-Μαρία	199
5^η ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ρόλος των ΜΚΟ στην Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Ευθύνης	205
Ο ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη στη συμμετοχή των πολιτών σε θέματα Περιβαλλοντικής Ευθύνης. Λιάσκα Αιμιλία, Μποσοδιάννη Αγγελική & Σαγιάς Ιωάννης	205
Περιβαλλοντική διαβούλευση και e-συμμετοχή στην Περιφέρεια Κρήτης: Η διαδικτυακή πλατφόρμα του προγράμματος «STEP-Κοινωνική και πολιτική συμμετοχή των νέων σε περιβαλλοντικά θέματα». Βότσογλου Νικόλαος, Αγγελογιαννάκη Ελένη, Καγιαμπάκη Άννα, Βασιλάκη Ειρήνη, Παπαδοπούλου Ζαχαρούλα & Χατζηγιάννη Ελένη	211
Ο ρόλος της ClientEarth στην Περιβαλλοντική Δικαιοσύνη. Διαμαντοπούλου Ελένη	217
34 χρόνια καταγραφής και προστασίας των θαλάσσιων χελωνών στην Ελλάδα (περίληψη). Θεοδώρου Παναγιώτα	223
Προστασία των νησιωτικών υγρότοπων της Ελλάδας: Εμπειρία και συμπεράσματα από την αντιμετώπιση περιπτώσεων υποβάθμισης στην Κρήτη (περίληψη). Παραγκαμιάν Καλούστ, Γιαννακάκης Θάνος & Τζηρίτης Ηλίας	225
Περιβαλλοντική Πληροφόρηση και Επικοινωνία. Σκαμνάκης Αντώνης & Κωσταρέλλα Ιωάννα	227
Αναρτημένες Ανακοινώσεις	
(σε αλφαβητική σειρά με βάση το όνομα του πρώτου συγγραφέα)	
Ανάδειξη, προστασία και χρήση υδρομορφολογικών χαρακτηριστικών για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε ποτάμια οικοσυστήματα (περίληψη). Αναστασοπούλου Ευάγγελια, Γεωργιόπουλος Νικόλαος, Κατσόγιαννου Ιωάννα & Γκρίτζαλης Κωνσταντίνος	235

Η εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και η προστασία της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα (περίληψη). Αναστασοπούλου Ευαγγελία, Γεωργιόπουλος Νικόλαος, Κατσόγιαννου Ιωάννα & Γκρίτζαλης Κωνσταντίνος	237
Θεσμοθέτηση και Διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών στην Ελλάδα: Κίνδυνοι για τη βιοποικιλότητα με παράδειγμα την περίπτωση του Δέλτα Αξιού. Βαρελτζίδου Στέλλα & Πανταζόπουλος Χρήστος	239
Νέες τεχνολογίες για την προστασία του περιβάλλοντος. Γεωργιάδης Χρήστος	243
Η περιβαλλοντική συμπεριφορά, ευθύνη και νομοθεσία από την προ-Σωκρατική εποχή έως το Βυζάντιο (περίληψη). Γκρίτζαλης Χ. Κωνσταντίνος & Γκρίτζαλης Χ. Γεώργιος	247
Το καθεστώς αυθαίρετης δόμησης στο Εθνικό Πάρκο Σχινιά Μαραθώνα. Κατσιρώδη Ελένη & Κουμπής Κωνσταντίνος	249
Δημιουργία χαρτών βιοποικιλότητας εσωτερικών υδάτων για τη διαχείριση και προστασία της από την Ευρωπαϊκή και Ελληνική Νομοθεσία (περίληψη). Κατσόγιαννου Ιωάννα, Γεωργιόπουλος Νικόλαος, Αναστασοπούλου Ευαγγελία & Γκρίτζαλης Κωνσταντίνος	257
Ομάδες Σκύλων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων: Εργαλείο πρόληψης και δίωξης του περιβαλλοντικού εγκλήματος. Μπαξεβάνη Καλλιόπη, Προμπονάς Μιχάλης & Ξηρουχάκης Σταύρος	259
Η περιβαλλοντική ευθύνη κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παντελοδήμου Ειρήνη	267
Υποβαθμισμένα θαλάσσια οικοσυστήματα των Ευρωπαϊκών θαλασσών και επιλογές αποκατάστασης: Πρώτα αποτελέσματα από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MERCES (περίληψη). Παπαδοπούλου Νάντια, Γεροβασιλείου Βασίλης, Νταϊλιάνης Θάνος, Σεβαστού Κατερίνα, Smith Chris J., Bekkby Trine, Grehan Anthony & Danovaro Roberto	275
Φυσικοί τόποι εκπαίδευσης μέσω του παιχνιδιού. Παπαλιούρα Ευδοξία, Τάκα Ευγενία & Χλιοπάνου Ελένη	277
Οι οικοσυστημικές υπηρεσίες ως μελλοντικό εργαλείο πρόληψης της περιβαλλοντικής παραβατικότητας στις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη. Προμπονάς Μιχάλης, Γεωργοπούλου Ελισάβετ, Πλουμή Κωνσταντίνα, Κυριακοπούλου Νίκη, Μπαξεβάνη Καλλιόπη & Ξηρουχάκης Σταύρος	283